

Tilinpäätös ja toimintakertomus 2024

1703/02.05.01.03/2025

Aluehallitus 25.03.2025 § 68

Lisätiedot	Hyvinvointialuejohtaja Kirsi Leivonen kirsi.leivonen@siunsote.fi Puh. 013 330 8590
Päätösehdotus	Hyvinvointialuejohtaja Leivonen Kirsi: Aluehallitus esittää aluevaltuustolle tilikauden 2024 tuloksen - 46.225.814,92 euroa käsittelyä siten, että • vähennetään poistoeroa 26.206,41 euroa • tilikauden alijäämä -46.199.608,51 euroa siirretään taseen yli-/alijäämätilille. Aluehallitus hyväksyy vuoden 2024 tilinpäätöksen ja jättää tilinpäätöksen tilintarkastajien tarkastettavaksi sekä saattaa tilinpäätöksen tarkastuslautakunnan valmistelun jälkeen edelleen aluevaltuuston käsiteltäväksi. Lisäksi aluehallitus allekirjoittaa 2024 tilinpäätöksen sähköisesti erikseen sovittavana ajankohtana. Aluehallitus valtuuttaa aluehallituksen puheenjohtajan ja hyvinvointialuejohtajan allekirjoittamaan tilintarkastuksen vahvistusilmoituskirjeen, joka lähetetään ennen tilintarkastuskertomuksen valmistumista. Aluehallitus valtuuttaa virkakoneiston korjaamaan mahdolliset tekniset yms. virheet tilinpäätösmateriaalista ennen aluevaltuuston käsittelyä.
Päätös	Hyväksyttiin. Merkittiin pöytäkirjaan, että Jertta Harinen poistui kokouksesta klo 15.28 tämän asian käsittelyn aikana.
Selostus	Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen toisen toimintavuoden tilinpäätös ja toimintakertomus on valmistunut. Hyvinvointialueen tilikausi on kalenterivuosi. Aluehallituksen on laadittava tilinpäätös tilikaudelta tilinpäätöstilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi. Tilintarkastajien on tarkastettava tilinpäätös toukokuun loppuun mennessä. Aluehallituksen on saatettava tilinpäätös tilintarkastuksen jälkeen aluevaltuuston käsiteltäväksi. Aluevaltuuston on käsiteltävä tilinpäätös kesäkuun loppuun mennessä.

Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus. Toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys aluevaltuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta hyvinvointialueella ja hyvinvointialuekonsernissa.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen tärkein tehtävä on järjestää riittävät sosiaali-, terveys- ja turvallisuuspalvelut koko maakunnan väestölle laadukkaasti ja kustannustehokkaasti. Tämän lakisääteisen tehtävän lisäksi järjestämme ympäristöterveydenhuollon palvelut kaikkiin Pohjois-Karjalan kuntiin. Vuoden 2024 aikana kiinnitettiin erityistä huomiota lakisääteisen järjestämistehtävän toteutumiseen. Talousarvio laadittiin 15 milj. euroa alijäämäiseksi, mikä mahdollisti palvelutuotannon toimialueille lisäpanostukset palveluiden saatavuuteen. Tässä myös onnistuttiin ja palvelujen saatavuus kehittyi myönteiseen suuntaan kaikilla toimialueilla. Sosiaali- ja terveyspalveluihin pääsyä helpotettiin huhtikuussa käyttöön otetun digitaalisen palvelualustan ja digisotokeskuksen toiminnan avulla. NPS-suosittelemuksien mukaan asiakkaat olivat hyvinvointialueen palveluihin erittäin tyytyväisiä, joskin palveluihin pääsyssä ja yhteydensaannissa on edelleenkin kehitettävää.

Henkilöstön osalta kehitys oli niin ikään myönteistä. Sairauspoissaolot ja lähtövaihtuvuus vähenivät edellisvuoteen verrattuna. Mitä Siulle kuuluu? -kyselyn tulosten mukaan yli 70 % henkilöstöstä suositteli työnantajaa. Erityisesti hoitohenkilöstön saatavuus helpottui edellisvuoteen verrattuna. Lääkäreistä, sosiaalityöntekijöistä ja koulupsykologeista oli edelleen pulaa, eikä vuokratyövoiman käytöstä tai lääkäripalvelujen ostoista päästy kokonaan eroon. Hyvinvointialueiden imagoa kartoittavassa Luottamus & Maine -tutkimuksessa nousimme sijalle yhdeksän, kun vielä edellisvuonna olimme sijalla 19.

Vuoden 2024 laskennallinen rahoitus ei riittänyt kattamaan toiminnasta aiheutuneita kuluja, vaan alkuperäinen talousarvio ylittyi yli 30 milj. euroa. Nykyiseen rahoitusmalliin sisältyvä siirtymätasaus leikkaa alueemme tarveperusteista laskennallista rahoitusta vuosittain yli 60 milj. euroa. Tämä on juurisyy talousvaikeuksille ja asettaa alueemme asukkaat palvelujen saatavuudessa pysyvästi eriarvoiseen asemaan muuhun maahan verrattuna. Siirtymätasausjärjestelmä ei kohtelee pelkästään Pohjois-Karjalaa epäoikeudenmukaisesti, vaan viisi muutakin hyvinvointialuetta on jäämässä kärsimään pysyvästä rahoitusleikkauksesta siirtymäkauden jälkeen. Mikäli rahoituslainsäädäntöä ei siirtymätasausjärjestelmän osalta korjata, näillä alueilla ei tule olemaan yhdenvertaisia mahdollisuuksia järjestää alueensa väestölle todellista palvelutarvetta vastaavat palvelut.

Hyvinvointialueella jatkettiin organisaatiorakenteen ja johtamisjärjestelmän tarkastelua ja uudistamista. Vuoden 2024 aikana valmisteltiin perhe- ja sosiaalipalvelujen palvelualuejaon muuttaminen, joka astui voimaan vuoden 2025 alussa.

Palveluverkkopäätöksen lykkääntyminen syksylle 2024 hidasti merkittävästi peruspalvelujen uudistamista ja sen myötä tavoiteltujen

säästöjen syntymistä. Palveluverkko on määrä toimeenpanna vuoden 2025 alusta alkaen aluehallituksen hyväksymien, kahdeksan alueellisen järjestämissuunnitelman avulla, mikäli Itä-Suomen hallinto-oikeuteen tehdyt, lukuisat aluevalitukset eivät tätä estä.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen taloudellinen tulos vuonna 2024 muodostui 46,2 milj. euroa alijäämäiseksi. Aluevaltuusto hyväksyi muutetun talousarvion marraskuussa 2024, joka oli 48 milj. euroa alijäämäinen. Talousarvio sisälsi 10 milj. euron talouden tavoiteohjelman. Huolimatta talouden tavoiteohjelmasta sekä keväällä 2024 valmistelluista lisätoimenpiteistä, tilikausi painui noin 31 milj. euroa alkuperäistä talousarviota huonommaksi, josta reilut 7 milj. euroa johtui talousarvioon sisällytetyn omaisuuden realisoinnin toteutumattomuudesta. Tämän takia syksyllä 2024 pidettiin vuoden 2025 talousarvion ja vuosien 2026–2028 taloussuunnitelman valmisteluun liittyvät yhteistoimintaneuvottelut vuoden 2025 talousarvioehdotuksen valmistelun yhteydessä.

Toimintatuotot toteutuivat noin 2,3 milj. euroa (1,9 %) muutettua talousarviota suurempina. Alkuperäiseen talousarvioon verrattuna toimintatuottojen toteuma jäi 1,3 milj. euroa alle talousarvion (1 %). Tähän merkittävin tekijä oli muihin toimintatuottoihin sisällytetty hyvinvointialueen omaisuuden realisointi (reilut 7 milj. euroa), joka lopulta jäi toteutumatta ja siirtyi osaksi vuoden 2025 talousarviota.

Toimintakuluissa muutettu talousarvio ylittyi noin 0,8 milj. euroa (0,1 %), joten tilikauden aikana ennustettu toimintakulujen toteuma onnistui sangen hyvin. Alkuperäiseen talousarvioon verrattuna toimintakulut ylittyivät 33,6 milj. euroa (4,5 %). Henkilöstökulujen lopullinen toteuma ylitti muutetun talousarvion 0,4 milj. eurolla (0,1 %), mutta jäi 10,5 milj. euroa (2,3 %) alle alkuperäisen talousarvion. Palvelujen ostojen toteuma ylitti muutetun talousarvion 0,8 milj. euroa (0,2 %). Palvelujen ostojen alkuperäinen talousarvio oli noin 5,2 milj. euroa (1,6 %) edellisvuoden toteumaa pienempi. Kokonaisuutena palvelujen ostot ylittivät alkuperäisen talousarvion 35,8 milj. euroa (11 %). Alkuperäisen talousarvion ylityksestä 22,8 milj. euroa koostui asiakaspalvelujen ostoista. Aineissa, tarvikkeissa ja tavaroissa muutettu talousarvio alittui 1,1 milj. euroa, mikä kompensoi muiden kuluryhmien ylityksiä.

Valtioneuvosto päättää vuosittain valtiovarainministeriön esityksestä hyvinvointialueen tilikausittaisen valtuuden määrästä pitkäaikaisen lainan ottamiseksi. Valtioneuvosto päätti 1.6.2023 hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän lainanottovaltuuksista vuodelle 2024. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen lainanottovaltuus vuodelle 2024 oli 139 milj. euroa. Vuosien 2024–2027 investointisuunnitelmassa lainanottovaltuutta suunniteltiin käytettävän vuosina 2024–2028 noin 138 milj. euroa. Summasta 102,8 milj. euroa koostuu pystyvistä vastaavista ja 35,2 milj. euroa investointeja vastaavista sopimuksista. Vuonna 2024 valtuutta käytettiin investointisuunnitelman mukaisten investointien toteuttamiseen 11,7 milj. eurolla, josta pysyvien vastaavien osuus oli 6,8 milj. euroa ja investointeja vastaavien sopimusten 4,9 milj. euroa. Vuoden 2024 lainanottovaltuutta jäi käytettäväksi vuosille 2025–2028 noin 127,2 milj. euroa. Summasta tullaan käyttämään asiakas- ja potilastietojärjestelmään

34,3 milj. euroa ja Joensuun sotekeskukseen 29,8 milj. euroa. Lisäksi valtuutta tullaan käyttämään vuodelta 2024 siirtyneiden laite- ja kalustohankintojen toteutukseen sekä palveluverkon toimeenpanoon liittyviin investointeihin.

Vuonna 2024 merkittävin käynnissä oleva rakennushanke oli keskussairaalan E-siiven laajennus- ja peruskorjaushanke. E-siiven rakennustöiden ensimmäinen vaihe valmistui aikataulun mukaisesti 1.7.2024 ja ensimmäinen vaihe otettiin käyttöön vaiheittain heinä- ja elokuuna aikana. Rakennustöiden toisen vaiheen työt käynnistyivät elokuussa, ja ne ovat edenneet aikataulun mukaisesti. Hanke valmistuu huhtikuussa 2026. Toinen investointisuunnitelmaan sisältyvä merkittävä rakennushanke on Joensuun sotekeskus. Hankkeen tarveselvitys valmistui vuonna 2024, ja tontin hankintaprosessi sekä kaavamuuksu ovat käynnissä. Laajakantoisista investoinneista asiakas- ja potilastietojärjestelmän suunnittelu- ja hankintaprojektit etenivät laaditun aikataulun mukaisesti vuoden 2024 aikana. Hankintapäätös uudesta APTJ-järjestelmästä tehtiin marraskuussa 2024, mutta käyttöönottoprojektiin ei ole voitu edetä, koska hankinnasta on valittu markkinaoikeuteen. Investointiosan menojen kokonaistoteuma vuonna 2024 oli 24,9 milj. euroa (36,3 %). Investointiosan nettototeuma alitti talousarvion 12,1 milj. eurolla (33 %).

Vuoden 2024 lopussa hyvinvointialueen henkilöstömäärä oli 8 304. Se kasvoi vuoteen 2023 verrattuna 221 henkilön verran. Henkilöstön saatavuudessa tapahtui selvä muutos aiempiin vuosiin nähden. Erityisesti hoitohenkilöstön osalta uusien työntekijöiden saatavuus parani, mikä näkyi muun muassa vuokratyövoiman vähenemisenä. Saman suuntainen trendi tapahtui myös lääkäreiden saatavuudessa.

Hyvinvointialueen strategiset mittarit on johdettu strategisen uudistusohjelman viidestä menestystekijästä ja ne ovat aluehallitukseen ja -valtuustoon nähden sitovia.

Tavoitteenamme on, että toimintamme on asiakaslähtöistä ja laadukasta. Asiakaskokemusta mitataan NPS-tunnusluvun avulla kaikilla palvelutuotannon toimialueilla. Organisaatiotasoisesti tavoitetasoksi on asetettu, että NPS ≥ 75 . Asiakaspalautejärjestelmän mittaaminen on saatu käyntiin toukokuussa. Koko organisaation toteumaluku oli 78 eli tavoite toteutui.

Tavoitteenamme on järjestää asukkaillemme heidän tarvitsemansa palvelut oikea-aikaisesti ja lakisääteisissä ajoissa. Palvelujen saatavuutta arvioidaan "liikennevalomallin" avulla: punainen < 80 %, keltainen $80\text{--}90$ % ja vihreä $90\text{--}100$ % palveluista toteutuu lakisääteisessä ajassa. Tätä mittaria oli mahdollista tarkastella kuukausittain. Hyvinvointialueetasolla toimialueiden mittareiden keskiarvo oli vuoden lopussa $92,4$ %, joka on tavoitteen mukainen.

Tavoitteenamme on, että hyvinvointialueella on riittävä, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö. Tavoittelemme henkilöstön sairauspoissaolojen vähentämistä vähintään viidellä prosentilla vuoden 2023 tasosta. Vuoden

lopussa sairauspoissaolot olivat vähentyneet edellisvuodesta 12,7 %, joten tavoite toteutui.

Tavoitteenamme on, että toimintamme on taloudellisesti kestävällä pohjalla. Hyvinvointialueen rahoitusmallissa vuosikate on tunnusluku, jonka perusteella tulevien vuosien lainanottovaltuudet määritellään. Vuoden 2024 muutetun talousarvion tavoitteena oli, että vuosikate on enintään -32 milj. euroa. Tilinpäätöksen perusteella vuosikate oli -29,5 milj. euroa, joten muutettu taloustavoite toteutui.

Tavoitteenamme on, että olemme luotettava organisaatio asiakkaillemme ja työntekijöillemme. Tämän tavoitteen toteutumisesta saadaan tietoa vuosittain toteutettavalla Luottamus & Maine -tutkimuksella. Tavoittelimme, että organisaatiomielikuva kehittyy myönteiseen suuntaan ja sijoitumme viiden parhaan joukkoon hyvinvointialueiden vertailussa. Vuoden 2024 Luottamus & Maine -tutkimuksessa organisaatiomielikuva oli kehittynyt myönteiseen suuntaan ja hyvinvointialueiden mainepistemäärien vertailussa sijoituimme sijalle 9. Asetettu strateginen tavoite ei kuitenkaan toteutunut.

Vuoden 2024 aikana ei konsernirakenteessa tapahtunut hyvinvointialueen kannalta oleellisia muutoksia. Aikaisempien vuosien tapaan konsernin toimintaa haastoivat osaavan henkilöstön saatavuus ja taloudellisten resurssien niukkuus. Polkka Oy:n tilikaudessa tapahtui merkittävä käänne taloudellisesti parempaan suuntaan ja yhtiön taloustilanne saatiin korjattua vuoden 2024 aikana. Myös muut konserniyhtiöt toimivat konserniyhtiöille asetettujen tavoitteiden mukaisesti ja tilikauden tulokset olivat voitollisia.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen tulevan kehityksen näkökulmasta vuoden 2025 talousarvio on laadittu 20 milj. euroa ylijäämäiseksi, mikä edellyttää 30 milj. euron talouden sopeuttamistoimenpiteitä. Taloussuunnitelma on laadittu hyvinvointialuelain mukaisesti, jonka mukaan talouden on oltava tasapainossa vuoden 2026 loppuun mennessä. Tämä tulee edellyttämään merkittäviä talouden tasapainottamistoimenpiteitä myös vuonna 2026. Pohjois-Karjalan näkökulmasta on välttämätöntä, että pääministeri Orpon hallitusohjelman mukaisesti rahoitusmallin tarkastelun yhteydessä myös siirtymävaiheen ratkaisujen toimivuus selvitetään ja rahoitusmallia kehitetään aidosti tarveperusteisuutta kohti.

Minkään hyvinvointialueen ei pitäisi jäädä pysyvästi kärsimään eikä hyötymään nykyisessä rahoituslainsäädännössä olevan siirtymätasauksen ja siirtymävaiheen takia.